

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน จังหวัดกำแพงเพชร
The Effects of Using a Guidance Activities Package Based on Reinforcement Technique
to Develop Social Manners of Prathom Suksa IV – VI Students at Ban Wangtakian School
in Kamphaeng Phet Province

พรรณกมล สังค (Phankamon Sungkong)¹ วัลภา สบายยิ่ง (Wunlapa Sabaiying)²
นิธิพัฒน์ เมฆขจร (Nitipat Mekajon)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบมารยาททางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง และ (2) เปรียบเทียบมารยาททางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน จังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน ชั้นละ 20 คน ที่ได้มาจากความสมัครใจ หลังจากนั้นจับฉลากแต่ละชั้นเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบวัดมารยาททางสังคม และ (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง จำนวน 12 กิจกรรม ใช้สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน ในกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (2) กลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว เทคนิคการเสริมแรง มารยาททางสังคม ชั้นประถมศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pankamol_567@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Wunlapa.Sab@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Nitipat.Mek@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Abstract

The purpose of this research were (1) to compare social manners of the experimental group students before and after using guidance activities package based on reinforcement technique to develop social manners; and (2) to compare social manners of Prathom Suksa IV – VI students of Ban Wangtakian School in Kamphaeng Phet Province, in the experimental and control groups after the experiment. The research sample consisted of 60 Prathom Suksa IV – VI students of Ban Wangtakian School in Kamphaeng Phet Province during the 2015 academic year, Then they were randomly separated into an experimental group and control group, each of which consisting of 30 students. The employed research instruments comprised (1) a questionnaire of social manners; and (2) a guidance activities packaged based on reinforcement technique to develop social manners comprising 12 activities for the experimental group students. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, t-test, two-way analysis of variance, and control analysis. The results showed that (1) the post-experiment social manners scores of the experimental group students after using the guidance activities package based on reinforcement technique to develop social manners were significantly higher than their pre- experiment scores at the .01 level; and (2) the post-experiment social manners scores of Prathom Suksa IV – VI Students at Ban Wangtakian School in Kamphaeng Phet Province, in the experimental groups, who used a guidance activities package based on reinforcement technique to develop social manners was significantly higher than the counterpart behavior scores of the control group students who used a set of 12 other guidance activities at the .01 level.

Keywords: Guidance activities package, Reinforcement technique, Social manners, Primary School

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

บทนำ

การจะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว ยังต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพราะคนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้าไปได้ ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2549) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดวิสัยทัศน์จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณสมบัติพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต มีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี มีพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต สามารถปรับตัวให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมและจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

พรทิพย์ เกยุรานนท์ (2555) กล่าวถึง มารยาททางสังคมว่า ปัจจุบันด้วยโลกของการแข่งขันและการทำงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่แย่งเวลาในการที่จะปลูกฝังสิ่งดีงามเหล่านี้ไป เกิดการหลงลืมคำว่า มารยาททางสังคมและได้เกิดการทำสิ่งต่างๆ ที่ยึดตนเองเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงคนในสังคมนั้นๆ ว่าจะรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่ตนเองกระทำ จึงทำให้สังคมเกิดความสับสนว่า “สิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ” “สิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม” “สิ่งใดถูกกาลเทศะหรือไม่ถูกกาลเทศะ” จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันในสังคม ความอคติต่อกันทำลายบรรยากาศดี ๆ ของการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้สังคมนั้นๆ ไม่น่าอยู่ ถ้าทุกคนหันมาปรับปรุงบรรยากาศที่ดีในสังคมตั้งแต่หน่วยเล็กจนถึงหน่วยใหญ่ที่สุด จะทำให้สังคมนั้นๆ น่าอยู่มากขึ้น จะพบกับความถ้อยทีถ้อยอาศัย น้ำใจที่เอื้ออาทรกันและกันการช่วยกัน ร่วมมือกันทำงาน และเกิดความสุขในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวและการทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2539, น.1) กล่าวถึง มารยาทในสังคม หมายถึง กรอบหรือระเบียบแบบแผนที่ควรประพฤติและควรเว้นในส่วนที่เกี่ยวกับผู้อื่นรวมทั้งชุมชนหรือคนหมู่มาก เนื่องจากมนุษย์เราไม่สามารถอยู่โดยลำพังคนเดียวในโลกได้ จำเป็นต้องอาศัยผู้อื่น เช่น มารดา บิดา ญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นระดับครอบครัว นอกจากนั้นเรามีการเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ครอบครัวอื่น ขยายออกเป็นชุมชน หรือคนหมู่มากกว้างขวางออกไปโดยลำดับในการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ ดังกล่าวมาข้างต้น จำเป็นต้องมีมารยาท คือกรอบหรือระเบียบแบบแผนอันว่าด้วย ข้อควรประพฤติและควรเว้น ทุกชาติทุกประเทศต่างก็มีแบบอย่างทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า มารยาทในสังคมด้วยกันทั้งนั้น แต่รายละเอียดของพฤติกรรมที่ปฏิบัติย่อมต่างกันไปตามท้องถิ่นและตามกาลสมัย มารยาททางสังคมนี้บางท้องถิ่นใช้ความทรงจำปฏิบัติสืบต่อกันมา บางท้องถิ่นก็มีการจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เพื่อช่วยให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้สำหรับชนรุ่นหลังต่อไป มารยาททางสังคม จึงหมายถึง การแสดงออกทางกายและวาจาให้เหมาะสมกับเวลา สถานที่และบุคคล

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาเสริมสร้างป้องกันแก้ไขปัญหให้กับทุกกลุ่มคน ในขอบข่ายทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยมีรูปแบบและเทคนิคหลากหลาย อาจเป็นกิจกรรมแนะแนวโดยตรงหรือผสมผสานในการเรียน การสอนฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม ดังที่สมร ทองดีและปราณี รามสูตร (อ้างใน ชลธิชา จันทรมณี, 2554, น.92) กล่าวว่า การดำเนินการแนะแนวหากกระทำได้ดีเหมาะสมจะส่งผลดีต่อผู้รับบริการในการแก้ไขปัญหา เช่น การทะเลาะวิวาท พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหายาเสพติด ขาดความมีระเบียบวินัยและขาดความรับผิดชอบ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม โดยใช้กระบวนการทางการแนะแนวก็น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งแก้ปัญหาได้ ซึ่งส่งผลดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องชุมชน สังคม และนอกจากช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาตนเองแล้วยังสามารถสร้างคุณประโยชน์แก่สังคมได้ช่วยให้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สังคมปัจจุบันปรารถนาให้เกิดขึ้น ดังนั้นกิจกรรมแนะแนวจึงมีความสำคัญ
ทั้งต่อผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536, น.67) ได้กล่าวถึงเทคนิคการเสริมแรง หมายถึง อัตราการตอบสนองของอินทรีย์หรือ
การแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งคงอยู่ (Maintain) หรือเพิ่มขึ้น (Increase) หรือมีความถี่สูงขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการที่
อินทรีย์ได้รับผลกรรมที่พึงพอใจ หลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ หรือเป็นผลจากความสำเร็จในการหลีกเลี่ยง (Avoidance)
หรือหนี (Escape) จากสิ่งเร้าที่อินทรีย์ไม่พึงพอใจ การเสริมแรงทำให้ความถี่ของการตอบสนองของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เมื่อเรา
ให้การเสริมแรงทันทีหลังจากการเกิดพฤติกรรม ความถี่ของพฤติกรรมจะเพิ่มขึ้นเมื่อได้รับการเสริมแรง การเสริมแรงมีทั้ง
การเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงทางลบ ซึ่งเราสามารถจะเลือกใช้เพื่อเพิ่มความถี่ของการตอบสนองได้

โรงเรียนบ้านวังตะเคียน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง อยู่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 1 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สำรวจสภาพปัญหาจากการสังเกตและสอบถาม
จากครูประจำชั้นถึงปัญหาที่พบด้านพฤติกรรมของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนขาดการพัฒนาการทางสังคม เช่น เดินผ่าน
ผู้ใหญ่ ไม่โค้งคำนับ ไม่รักษาสัญลักษณ์ของโรงเรียน ขาดมารยาทในการพูด เช่น ไม่กล่าวคำทักทาย ไม่ยกมือไหว้
สวัสดีเมื่อเดินผ่านผู้อาวุโส พูดจาไม่สุภาพ พูดล้อเลียนผู้อื่นและมักพูดไม่มีหางเสียง เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนมา
จากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ บิดามารดาทำงานต่างจังหวัด ขาดการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังมารยาททางสังคมที่ถูกต้อง ผู้วิจัย
ในฐานะเป็นครูผู้สอนมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีมารยาททางสังคมของนักเรียน
จึงสนใจที่จะศึกษาและต้องการพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ
และมีมารยาททางสังคมที่ดีขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามารยาททางสังคมโดย
ใช้เทคนิคการเสริมแรงเป็นเครื่องมือเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีมารยาททางสังคม หากได้รับ
การเสริมแรงอย่างถูกวิธีแล้ว เชื่อว่าพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจะลดลงได้และพฤติกรรมที่เหมาะสมที่เกิดขึ้นใหม่จะยังคงอยู่
ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เปรียบเทียบมารยาททางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง
2. เปรียบเทียบมารยาททางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม
2. นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง มีมารยาททางสังคม สูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

- ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง เพื่อพัฒนามารยาททางสังคม
- ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ

ตัวแปรตาม

- มารยาททางสังคม 2 ด้าน ได้แก่
1. มารยาททางสังคมด้านพฤติกรรม
 2. มารยาททางสังคมด้านวาจา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดก่อนและวัดหลัง การทดลอง (Randomized Pretest – Posttest Control Group Design) ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 105 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 60 คน ชั้นละ 20 คน ที่ได้มาจากความสมัครใจ หลังจากนั้นจับฉลากแต่ละชั้นเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ก่อนการทดลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 60 คน ทำแบบวัดมารยาททางสังคม เก็บคะแนนก่อนการทดลอง จากนั้นดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 60 คน ชั้นละ 20 คน ที่ได้มาจากความสมัครใจ จับฉลากแต่ละชั้นเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน การดำเนินการทดลอง จัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามารยาททางสังคมกับนักเรียนกลุ่มทดลอง ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ หลังการทดลองให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดมารยาททางสังคม ชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง และเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบวัดมารยาททางสังคม ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88 (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง จำนวน 12 กิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลจากการทดลอง โดยมีเป้าหมายหลักที่สำคัญ คือ การตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้ง 2 ข้อ การวิเคราะห์ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ใช้การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent) ข้อที่ 2 ใช้การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบอิสระ (t-test independent)

1. ผลการวิเคราะห์มารยาททางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม

ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม” วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบมารยาททางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม

	จำนวน		ค่าสถิติ		
	(คน)	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
กลุ่มทดลอง (ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิค การเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม)	30	39.07	3.02	17.16**	.00
ก่อนการทดลอง					
หลังการทดลอง	30	52.23	1.85		

**p<.01

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณามารยาททางสังคมก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม วิเคราะห์เปรียบเทียบมารยาททางสังคมของนักเรียนกลุ่ม
ทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม โดยใช้สถิติการทดสอบ
ค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent) ได้ค่าที่ เท่ากับ 17.16 ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย หลังจากทีนักเรียนกลุ่มทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททาง
สังคม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 52.23 สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททาง
สังคม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 39.07

จากผลที่พบสรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนา
มารยาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนา
มารยาททางสังคม ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการ
เสริมแรง เพื่อพัฒนามารยาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง
เพื่อพัฒนามารยาททางสังคม” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์มารยาททางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง เพื่อพัฒนามารยาททางสังคมกับนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ

ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิค
การเสริมแรง มีมารยาททางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ” ใช้คะแนนเปรียบเทียบก่อนและหลัง
การทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบอิสระ (t-test independent) ตัวแปรตาม คือ
มารยาททางสังคม ผลการวิเคราะห์ดังตารางต่อไปนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบมารยาททางสังคมหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคมและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะ
ปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ค่าสถิติ			
		$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
กลุ่มทดลอง (ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิค การเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาท ทางสังคม)	30	52.23	1.85	25.24**	.00
กลุ่มควบคุม (ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ)	30	40.37	1.79		

**p<.01

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณามารยาททางสังคมหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตาม
เทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคม และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามปกติ โดยใช้สถิติ
การทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test independent) ได้ค่าที่ เท่ากับ 25.24 ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
เมื่อพิจารณาของกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 52.23 สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 40.37

จากผลที่พบสรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททาง
สังคม มีมารยาททางสังคม สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า
“นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงมีมารยาททางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังการใช้ชุด
กิจกรรมแนะแนวปกติ”

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคมของ
นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน จังหวัดกำแพงเพชร” ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยได้
ดังนี้

1. อภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 “นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนา
มารยาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททาง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

สังคม” จากผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 คือ นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนารายาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่ากลุ่มทดลองก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนารายาททางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อภิปรายได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนารายาททางสังคม สามารถพัฒนารายาททางสังคมของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างมีคุณภาพ มีกระบวนการสร้างเครื่องมือที่เป็นระบบ โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการสร้างเครื่องมือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือทางการแนะแนว โดยยึดองค์ประกอบของมารยาททางสังคม และสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวโดยมีขั้นตอนของกิจกรรมแนะแนวตามแนวการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นดำเนินการและขั้นสรุป โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) มารยาททางสังคมด้านพฤติกรรม 2) มารยาททางสังคมด้านวาจา โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เน้นการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) ได้แก่ การให้คำชมเชยและของรางวัลเมื่อนักเรียนตั้งใจปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นนักเรียนมีมารยาททางสังคมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์อื่นๆ เช่น สุนทรี ผาตินาวิน (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคตัวแบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ผลการทดลองพบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมความมีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับบุญลักษณ์ อังชัยพงษ์ (2536) ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มุ่งการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนารายาททางสังคม ซึ่งดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ หลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

2. อภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 “นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรง มีมารยาททางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ” จากผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 คือ นักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนารายาททางสังคม มีมารยาททางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 อภิปรายได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนารายาททางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเสริมแรง ซึ่งเน้นการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เป็นการเสริมแรงหลักในวิจัยครั้งนี้ ซึ่งการเสริมแรงทางบวกเป็นการให้สิ่งเสริมแรงที่บุคคลพึงพอใจ มีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมดีขึ้น โดยให้นักเรียนเรียนรู้และฝึกปฏิบัติตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนารายาททางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ทั้ง 12 ชุดกิจกรรม ได้ทำการทดลองจริงและได้ผลจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์อื่นๆ เช่น ประภาวดี แซ่ฤทธิ์ (2543) ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการให้การ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

เสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลต่อการลดพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการให้การเสริมแรงบวกด้วยเทคนิคเบี้ยอรรถกรโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลสามารถลดพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งวิธีการให้เสริมทั้ง 2 วิธี สามารถลดพฤติกรรมก่อนของนักเรียนได้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริศนา พิขุนทด (2547) ศึกษาวิจัย เรื่อง การปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพงษ์ศิริวิทยา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า หลังจากที่ได้ปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรง นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นควรมีการติดตามผลภายหลังการทดลอง 3 เดือนหรือ 6 เดือนและอาจทดลองใช้โปรแกรมนี้กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอื่น ๆ

จากผลการทดลอง พบว่า ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน จังหวัดกำแพงเพชร สามารถช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงขึ้นได้ภายหลังการทดลอง แสดงว่าชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดขึ้นได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูแนะแนว อาจารย์ ครูที่ปรึกษาสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคมไปพัฒนามารยาททางสังคมกับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

1.2 ชุดกิจกรรมมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.3 ผู้ที่จะนำชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงเพื่อพัฒนามารยาททางสังคมไปปรับใช้ควรศึกษาคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้ง่ายต่อการจัดกิจกรรมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำชุดกิจกรรมแนะแนวไปประยุกต์ใช้กับเทคนิคอื่นๆ เช่น ใช้เทคนิคตัวแบบ เทคนิคตัวแบบจากสื่อสังคม ที่เกี่ยวข้องกับมารยาททางสังคม หรือปัจจัยอื่นที่อาจจะส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

2.2. ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคการเสริมแรงควรปรับปรุงรูปแบบการทำกิจกรรมให้หลากหลายมากขึ้น มีความยืดหยุ่น สามารถนำไปปรับใช้ได้ทุกระดับชั้น

เอกสารอ้างอิง

ชลธิชา จันทรมณี. (2554). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา 3D ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์วิจัยพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ยะลา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

- บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์ (2536). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร (ปริญญาานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประภาวดี แข็งฤทธิ์ (2543). ผลการให้การเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลต่อการลดพฤติกรรม
ก่อนในชั้นเรียน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ปริศนา พิขุนทด (2547). การปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพงษ์ศิริวิทยา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พรทิพย์ เกตุรานนท์ (2555). มารยาททางสังคม : สิ่งที่อยู่เล็กน้อยแต่สำคัญ ต่อความเจริญก้าวหน้าในชีวิต. สืบค้นเมื่อ 15
มกราคม 2561, จาก <https://www.winnews.tv/news/2583>
- สุนทรี ผาตินาวิน. (2558). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเทคนิคตัวแบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแสนสุข จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2539). มารยาทในสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.